

Ніна СЕРЫКАВА,
галоўны бібліятэкар аддзела краязнаўства
Гомельскай абласной універсальнай бібліятэкі імя У. І. Леніна

ГОНАР ПАЛЕСКАЙ ЗЯМЛІ...

СПАДЧЫНА ІВАНА ШАМЯКІНА І ІВАНА МЕЛЕЖА Ў ЛІТАРАТУРНЫМ МУЗЕІ ПІСЬМЕННІКАЎ ГОМЕЛЬШЧЫНЫ

Гомельская зямля надзвычай багатая на таленавітых людзей. Далёка за межамі нашай краіны вядомыя імёны народных пісьменнікаў Беларусі Івана Шамякіна, Івана Мележа, Івана Навуменкі, Андрэя Макаёнка. Іх творы – аснова кніжных фондаў беларускіх бібліятэк, гонар нацыянальнай літаратуры.

Найважнейшая задача дзейнасці Гомельскай абласной універсальнай бібліятэкі імя У. І. Леніна – захаванне, вывучэнне і папулярызацыя нацыянальнага культурнага здабытку, выхаванне ў маладога пакалення любові да Радзімы. Гэтаму садзейнічае актыўная праца арганізаванага ў бібліятэцы Літаратурнага музея пісьменнікаў Гомельшчыны, які сабраў каштоўную спадчыну і ўнікальныя артэфакты творцаў-землякоў.

Рэалізацыя праекта стала магчымай дзякуючы цеснаму супрацоўніцтву бібліятэкі з роднымі і блізкімі пісьменнікаў. У выніку карпатлівай, штодзённай працы нам пашчасціла атрымаць многія музейныя экспанаты, якія існуюць толькі ў адным экзэмпляры. Дастаткова назваць такія цікавыя рарытэты, як залікоўка студэнта БДУ Івана Мележа, датаваная 1943–1944 гг., з выключна выдатнымі адзнакамі; лісты дачкі Людмілы бацьку ў Ялту. Як вядома, пісьменніку часта даводзілася вязджаць на лячэнне да мора, і дзеці сумавалі. Вельмі шчымліва чытаць: “Милый папа, мои отметки 4 и 5. Скорее приезжай. Целую. Людмила. 1951 год”. Альбо ліст бацькі Паўла Фёдаравіча сыну са словамі ўдзячнасці за матэрыяльную дапамогу. Асаблівае месца адведзена ў нашай экспазіцыі друкарцы, якая, па словах дачкі Ларысы, вандравала з пісьменнікам паўсюдна. Яшчэ адзін унікальны экспанат, што захавалі для гісторыі і для нас подпісы ўсіх членаў Саюза пісьменнікаў таго часу, – прывітальны адрас

Асабістыя рэчы Івана Шамякіна
ў экспазіцыі Літаратурнага музея пісьменнікаў Гомельшчыны.

з нагоды 50-годдзя Івана Мележа, шматлікія пасведчанні, кнігі з аўтографамі.

Увагу наведвальнікаў звяртаюць на сябе арэфакты экспазіцыі, прысвечанай Івану Шамякіну, аднаму з самых чытаных і выдаваных пісьменнікаў свайго часу. Вынікі яго творчай дзейнасці вельмі і вельмі значныя. Дастаткова сказаць, што свет убачылі 130 ягоных кніг тыражом большым за 25 мільёнаў экзэмпляраў. Творы перакладзены на больш як 30 моў свету, у тым ліку ўсе знакавыя творы – на кітайскую.

Асаблівую цікавасць у наведвальнікаў музея выклікае часопіс “Полюмя” за 1945 г., дзе надрукавана першая аповесць І. Шамякіна “Помста”, а таксама яго першы раман “Глыбокая плынь”. Раман прынёс творцу вядомасць і Дзяржаўную прэмію СССР (1951).

Іван Пятровіч вялікую ўвагу аддаваў даставернасці падзей. Так, напрыклад, пры напісанні гістарычнага рамана “Петраград – Брэст” пісьменнік многа працаваў у розных архівах. У фондах музея захоўваецца ўнікальны дакумент – творчая лабараторыя напісання гэтага рамана. У экспазіцыі стаіць раман “Сэрца на далоні” ў перакладзе на кітайскую мову.

Дапаўняюць уражанні асабістыя рэчы пісьменніка – наручны гадзіннік, гальштук, любімы кубак. Усё гэта перадала бібліятэцы дачка Івана Пятровіча Алеся Іванаўна.

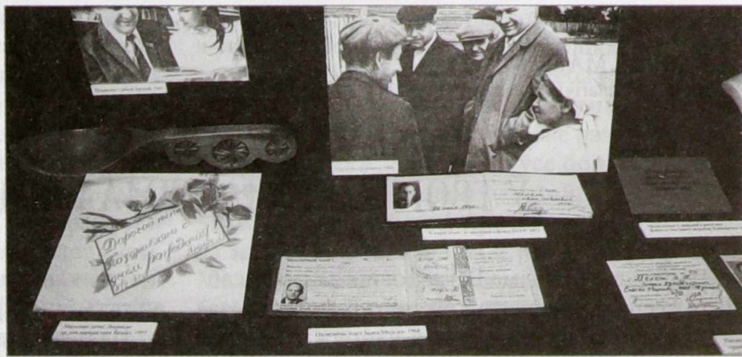
МУЗЕЙНЫ
КВАРТАЛ

Амаль тысяча чалавек наведваюць музей штогод. Пры правядзенні экскурсій выкарыстоўваюцца кадры дакументальнай кінахронікі з жывымі галасамі пісьменнікаў.

На падставе багатага архіўнага матэрыялу, які захоўваецца ў Літаратурным музеі пісьменнікаў Гомельшчыны, праводзіцца вялікая навукова-даследчая праца, вынікі спецыялісты бібліятэкі прадстаўляюць на міжнародных навуковых канферэнцыях, семінарах, круглых сталах.

На базе музея працуе творчая лабараторыя па вывучэнні спадчыны народных пісьменнікаў, дзе студэнты-філолагі на аснове ўнікальных матэрыялаў пішуць навуковыя працы.

Тут ладзяцца літаратурныя вечарыны, квэсты, тэлевіктарыны, распрацавана інтэрактыўная гульня “Літаратурная карта Гомельшчыны”, вялікай папулярнасцю карыстаецца акцыя “Чы-

Асабістыя рэчы Івана Мележа ў экспазіцыі Літаратурнага музея пісьменнікаў Гомельшчыны.

скія літаратурныя дажынкi”, а таксама на Дні горада, Фэстывалі кнігі #ЧИТАЙГОМЕЛЬ, акцыі “Бібліяноч” і інш.

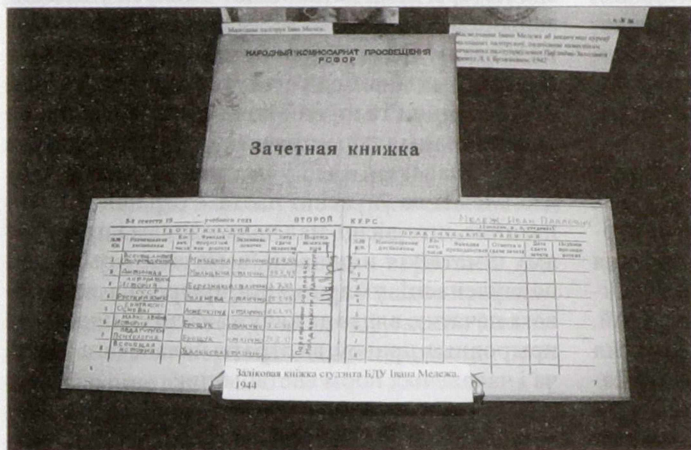
Вынікі даследчай працы прадстаўлены на старонках перыядычных выданняў. Матэрыялы музея былі выкарыстаны філіялам Нацыянальнага тэлебачання “Брэсцкая тэлерадыёкампанія” пры стварэнні дакументальнага фільма “Іван Шамякін: трывожнае шчасце пісьменніка” з цыкла “Запіскі на палях”.

Створаны электронны рэсурс “Гомельшчына літаратурная”, які змяшчае біябібліяграфічную інфармацыю пра 200 персаналій і даступны віртуальным карыстальнікам.

Дадатковыя магчымасці для знаёмства шырокай аўдыторыі са спадчынай Івана Шамякіна і Івана Мележа стварае “Музей online”, размешчаны на сайце бібліятэкі. Дапаўняе яго электронная выстава “Экспанат тыдня”. Яна распавядае пра артэфакты, якія не ўвайшлі ў музейныя экспазіцыі.

Вынікам плённага супрацоўніцтва з Гомельскім дзяржаўным універсітэтам імя Ф. Скарыны стала стварэнне віртуальнага тура па абласной бібліятэцы з акцэнтам на Літаратурны музей пісьменнікаў Гомельшчыны.

Багатае літаратурнае жыццё Гомельшчыны дазваляе далучыць жыхароў нашага краю да яе спадчыны, сфарміраваць, асабліва ў моладзі, пачуццё гонару за Радзіму, выклікае інтарэс да мастацкай літаратуры, якая стварае вобраз малой радзімы як унікальнага кутка Беларусі.

Заліковая кніжка студэнта БДУ Івана Мележа. 1944 г.

таем разам”. Сапраўдным упрыгожаннем усіх мерапрыемстваў сталі тэатралізаваныя пастановкі вядомых беларускіх твораў у выкананні артыстаў народнага аматарскага тэатра “Грачы” Гомельскай абласной бібліятэкі.

Асобны кірунак дзейнасці па ўшанаванні памяці славетных землякоў – арганізацыя выязных экспазіцый. У Год малой радзімы для больш шырокай папулярызаванні творчасці народных пісьменнікаў у бібліятэках і ўстановах культуры Гомельскай вобласці быў падрыхтаваны шэраг перасоўных выстаў, сярод якіх “Музей у чамадане”, аналаг стацыянарнага музея – банэрны Літаратурны музей, які неаднаразова экспанаваліся на міжнародных і рэспубліканскіх святах “Покліч Палесся”, “Дзень пісьменства”, “Святан-

МУЗЕЙНЫ
КВАРТАЛ